

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

30 OKTOBER
2026

Residentie Orkest met
Sjostakovitsj' Tiende

Welkom bij het AVROTROS Vrijdagconcert

Al decennialang luidt het AVROTROS Vrijdagconcert het weekend muzikaal in, zowel in TivoliVredenburg als in huiskamers door het hele land via NPO Klassiek. Er klinkt een rijke variatie aan klassieke meesterwerken, onbekende parels van bekende componisten, Nederlandse muziek en spannende premières.

Naast de vaste bespelers, het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor, is er een keur aan gastoptredens van andere Nederlandse toporkesten en ensembles met bekende nationale en internationale stersolisten.

Dit seizoen is Thomas Beijer *artist in residence* bij het AVROTROS Vrijdagconcert. Zijn veelzijdigheid past goed bij de concertreeks: hij is niet alleen een absolute meesterpianist met de prestigieuze Nederlandse Muziekprijs op zak, maar ook componist, schrijver en beeldend kunstenaar. Beijer soleert dit seizoen met het Radio Filharmonisch Orkest, vormt een pianoduo met Hannes Minnaar en speelt kamermuziek met het Animato Kwartet en mezzosopraan Barbara Kozelj. Tijdens dat laatste concert hoort u nieuwe muziek van zijn hand.

In het Vrijdagconcert wordt ook stilgestaan bij de 200ste sterfdag van Beethoven in 2027, met een aantal van zijn mooiste symfonische werken en zijn enige, relatief weinig uitgevoerde oratorium. Andere hoogtepunten in het seizoen zijn het Klassieke Top 400-concert, de Avond van de Balletmuziek en het AVROTROS Filmmuziek-concert: elke klassieke muzikliefhebber kan zijn hart ophalen in het Vrijdagconcert.

Namens AVROTROS, Stichting Omroep Muziek, NPO Klassiek en TivoliVredenburg wensen wij u een seizoen vol muzikale hoogtepunten.

Concertlocatie

TivoliVredenburg
Vredenburgkade 11
3511 WB Utrecht

Kaartverkoop en reserveren

Kaarten koopt u via de kassa van TivoliVredenburg (030 231 45 44) of online (www.tivolivredenburg.nl/avrotros-vrijdagconcert en u krijgt een compleet overzicht). Meer informatie vindt u ook op www.avrotrosvrijdagconcert.nl.

Informatie programmering & reacties

- www.avrotrosvrijdagconcert.nl
- AVROTROS Vrijdagconcert
- avrotrosklassiek
- AVROTROS Klassiek

Postadres

AVROTROS Vrijdagconcert
Postbus 2
1200 JA Hilversum

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

VRIJDAG 30 OKTOBER 2026, 20.15 UUR

AVROTROS Klassiek II

TivoliVredenburg Grote Zaal, Utrecht

Residentie Orkest met Sjostakovitsj' Tiende

Residentie Orkest

Yutaka Sado dirigent

Paul Huang viool

AARON COPLAND (1900-1990)

Fanfare for the Common Man (1942)

SAMUEL BARBER (1910-1981)

Vioolconcert, opus 14 (1939/1949)

- Allegro
- Andante
- Presto in moto perpetuo

PAUZE

DMITRI SJOSTAKOVITSJ (1906-1975)

Symfonie nr. 10 in e, opus 93

(waarschijnlijk 1953)

- Moderato
- Allegro
- Allegretto
- Andante - Allegro

Goed voorbereid naar het AVROTROS Vrijdagconcert? Luister naar Leonard Evers' podcast **Prelude** via de gratis app van NPO. Luister of via je favoriete podcast-app.

Het gebruik van uw telefoon kan storend zijn voor de musici en andere concertbezoekers. We verzoeken u vriendelijk uw telefoon niet te gebruiken en op vliegtuigstand of uit te zetten.

Dit concert is live te beluisteren en te zien via NPO Klassiek, zie ook npoklassiek.nl.
Presentatie: Leonard Evers

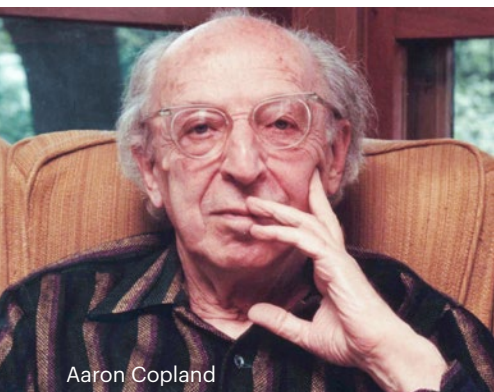
MUZIEK VOOR HET VOLK

Het Residentie Orkest brengt twee schijnbare uitersten van het muzikale spectrum. De lichtvoetige onbezonnenheid van de relatief jonge Amerikaanse muziek tegenover de diep in de Europese traditie gewortelde Russische muziek. Maar zo simpel is het niet. In Sjostakovitsj' Tiende symfonie zindert de moderniteit, terwijl er door Barbers

Violconcert een romantische wind waait.

De Tweede Wereldoorlog speelt een grote rol in het programma vóór de pauze. Om te beginnen met **Aaron Coplands** *Fanfare for the Common Man*. Het was Franklin D. Roosevelt die, na de Japanse aanval op Pearl Harbor, Duitsland op 11 december 1941 de oorlog verklaarde. De uitnodiging aan Copland was een initiatief van Eugene Goossens, dirigent van het Cincinnati Symphony Orchestra. Hij vroeg om voor het seizoen 1942-43 een stuk te componeren dat een patriotistische uitwerking zou hebben. Een soortgelijk verzoek had Goossens gedaan aan zeventien andere componisten. Goossens suggereerde een koperwerk, vanwege dat patriotistische karakter. En dus schreef Copland zijn fanfare, en hij twijfelde lang over de titel ervoor. Moest het Fanfare worden 'For the Spirit of Democracy', of 'For Four Freedoms', of 'For the Rebirth of Lidice' (een dorpje in Tsjecho-Slowakije dat de nazi's verwoest hadden)?

Uiteindelijk was het de gewone man die een plaats kreeg in de titel, *Fanfare for the Common Man* – die was immers degene die uiteindelijk het vuile werk opknapte voor het leger. Deze 'common man' verdiende daarvoor een fanfare. Aanvankelijk gepland voor oktober dat jaar liep het werk wat vertraging op en zo beleefde het zijn première op 12 maart het jaar daarop. Dat was, toevallig of niet, de datum toentertijd waarop Amerikanen hun aangifte inkomstenbelasting moesten inleveren. En dus een gepaste datum om de gewone man te eren. Coplands stuk zou later tal van keren uitgevoerd worden, niet alleen door

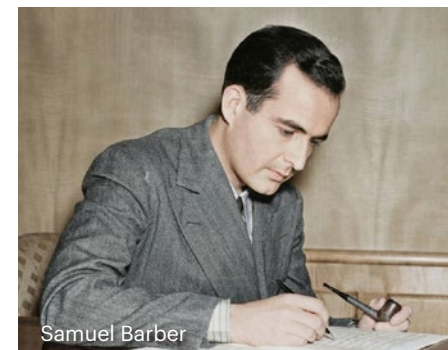

Aaron Copland

klassieke orkesten maar ook door jazzmusici, deels in een arrangement van Woody Herman. Ook rockbands als Styx en Emerson, Lake & Palmer namen het als uitgangspunt – de Rolling Stones gebruikten het als opwarmer in de jaren zeventig.

Soap concerto

Het *Violconcert* van **Samuel Barber** werd geschreven voor Iso Briselli – maar hij was niet degene die het in première bracht. Hoe dat kwam? In 1939 had Samuel Simeon Fels, een industrieel, aan Samuel Barber de opdracht gegeven om een violconcert te schrijven. Briselli, een soort adoptiefzoon voor Fels, was een begenadigd violist; een van de meest talentvolle leerlingen van de legendarische Carl Flesch. Op zijn veertiende had Briselli zijn debuut gemaakt bij het Philadelphia Orchestra, met Paganini's *Eerste violconcert*. Hij studeerde later af aan het Curtis Institute of Music, in hetzelfde jaar als Barber. Goed, Barber accepteerde de opdracht, voor een totaalbedrag van duizend dollar, te betalen in twee termijnen: de eerste halverwege en de tweede na voltooiing. Overeengekomen werd dat het concert in januari 1940 zijn eerste uitvoering zou beleven. Maar het liep anders. Barber, op dat moment in Zwitserland, toog aan het werk. Hij hoopte klaar te zijn voor de deadline die gesteld was op 1 oktober dat jaar maar dat lukte niet, mede door het uitbreken van de oorlog in Polen. Inmiddels in Parijs aangeland besloot de componist door de oorlogsdreiging terug te keren naar de States waar hij verder werkte aan de compositie. Medio oktober 1939 stuurde hij de eerste twee voltooide delen aan Briselli. Die vond ze niet virtuoos genoeg, waarop beiden overeenkwamen dat het derde deel dat zou compenseren – dat moest uiterst virtuoos worden. Maar toen Briselli de beide reeds voltooide delen in de tussentijd voorspeelde aan zijn toenmalige coach Albert Meiff, was die verre van enthousiast. In een brief liet Meiff aan opdrachtgever Fels weten dat dit geheel een 'chirurgische operatie' nodig had: op deze wijze was het stuk niet geschikt voor Briselli. Meiff zelf zou de eerste twee delen wel even opkuisen en betoogde dat het slotdeel moest worden geschreven met kennis van het instrument. Barber ging verder, met het derde deel, maar vroeg voor de zekerheid, nadat hij dat voltooid had, een andere violist om het te bekijken en het

Samuel Barber

Briselli vond de twee voltooide delen niet virtuoos genoeg.

dan voor hem, Barber, voor te spelen. Dat gebeurde, in december van dat jaar, en Barber concludeerde dat dit deel voldeed. In tegenstelling tot Briselli: die vond het niet violistisch, het derde deel volgde niet logisch op de eerste twee, en hij vond het geheel niet consequent. Of Barber dat laatste deel niet kon herschrijven? Toen de componist dat weigerde gaf Briselli het stuk terug: hij speelde toen, op de inmiddels geplande nieuwe premièredatum, het *Vioolconcert* van Antonín Dvořák. Het zou een andere violist zijn die het concert zijn eerste uitvoering bezorgde: Albert Spalding speelde het in een privésetting aan het Curtis Institute, waarna hij het in februari 1941 officieel presenteerde bij het Philadelphia Orchestra onder Eugene Ormandy. Dat de bezwaren van Meiff en dus ook Briselli niet onoverkomelijk waren, bewijst de latere geschiedenis van het concert: dat werd al snel een van de meest gespeelde twintigste-eeuwse Amerikaanse vioolconcerten. Uiteindelijk kon Barber slechts vijfhonderd dollar incasseren, het reeds betaalde eerste deel van de gage. Hij hoefde dat niet te retourneren, maar de voltooiing werd dus niet gehonoreerd. Voor zover we weten protesteerde de componist niet, maar het rare verloop van deze opdracht maakte dat hij, met de term soap-opera in zijn achterhoofd, zijn *Vioolconcert* sindsdien aanduidde als ‘mijn soap concerto’...

Muzikale handtekening

Nadat de oorlog beëindigd was, kreeg **Dmitri Sjostakovitsj** het voor de zoveelste keer stevig aan de stok met de Sovjet-machthebbers. Zijn moeizame relatie met hen doortrekt zijn hele creatieve leven: niet alleen was hij in 1936 geattaqueerd op zijn opera *Een Lady Macbeth van Mtsensk*, maar ook zijn *Negende symfonie* was niet in goede aarde gevallen bij de bolsjewistische machthebbers. Voor de tweede keer werd Sjostakovitsj' werk weggezet als ‘niet in staat om de ware geest van het Sovjet-volk te weerspiegelen’, zoals de partij-ideoloog Andrej Zjdanov het in 1948 onder woorden bracht. Hij beschuldigde toen een aantal componisten, onder wie Sjostakovitsj, van ‘formalistische vervormingen en anti-democratische tendensen, vreemd aan het Sovjet-volk’. Het

Dmitri Sjostakovitsj

resultaat van deze terechtwijzing? Gedurende jaren zou Sjostakovitsj geen symfonie meer schrijven en zich concentreren op filmpartituren en patriottische cantates – daar kon hij zich in ieder geval geen buil aan vallen. En daarnaast erkende de componist (hoewel de oprechtheid van die verklaring later is aangevochten) dat hij inderdaad een muziktaal bezigde die ‘onbegrijpelijk was voor het volk’. Hij zou zijn symfonische pen pas weer opnemen na Stalins dood, op 5 maart 1953 – exact dezelfde dag dat ook de eveneens zwaar bekritiseerde Sergej Prokofjev het tijdelijke voor het eeuwige verwisselde.

Naar algemeen werd aangenomen, markeert dit het begin van het werk aan een nieuwe symfonie. Het was deze *Tiende*, die door de beroemde Russische dirigent Evgeni Mravinsky op 17 december 1953 voor het eerst werd uitgevoerd. Overigens zijn wel twijfels aangevoerd over de ontstaansperiode van de *Tiende* – wellicht had de componist toch al eerder eraan gewerkt. Dat zei althans Tatiana Nikolayeva, de pianiste die in 1950 het Bach Concours van Leipzig won – Sjostakovitsj zat toen in de jury en was zo onder de indruk van haar spel dat hij besloot zijn *24 Preludes en Fuga's* voor haar te schrijven. Zij wist zich met grote stelligheid te herinneren dat de componist al in 1951 de laatste hand aan het werk legde, en er het werk aan die *Preludes en Fuga's* voor onderbrak. Anderzijds is echter een brief uit 1953 overgeleverd aan Sjostakovitsj' collega-componist Kara Karajev, waarin Sjostakovitsj schreef: ‘Ik probeer een nieuwe symfonie te schrijven. Hoewel niets me weerhoudt, vordert het werk zozo.’ Hoe het ook zij, in de *Tiende symfonie* duikt Sjostakovitsj' handtekening op, het thema met de noten D-Es-C-B. In de Duitse notenbenamingen wordt de noot B aangeduid met H, dus dat levert D SCH op: Dmitri Schostakowitsch (in de Duitse translitteratie van zijn naam). Het is juist door dit persoonlijke motto, samen met de door Solomon Volkov opgetekende – maar ook aangevochten – memoires van de componist die de veronderstelling hebben doen postvatten dat Sjostakovitsj in de symfonie eerder persoonlijke kritiek heeft willen leveren op het regime dan dat hij zich conformeerde en instemde met zijn veroordeling. Het tweede deel van de symfonie zou dan een portret zijn van de kwade tiran Stalin. En Sjostakovitsj zelf? Die is zich altijd in stilzwijgen blijven hullen: ‘Laat het publiek zelf luisteren en zijn eigen beeld creëren’, placht hij te zeggen. Het werk werd door veel critici beschouwd als de beste symfonie die de componist tot dan toe had geschreven.

TEKST: FRITS DE HAEN

Het werk werd door veel critici beschouwd als de beste symfonie die de componist tot dan toe had geschreven.

Uitvoerenden

Residentie Orkest

Het Residentie Orkest, gezeteld in de Haagse concertzaal Amare, is in zijn 122-jarig bestaan uitgegroeid tot een van de grote symfonie-orkesten van Nederland. Vooral in de periode dat het orkest onder leiding stond van Willem van Otterloo had het door de vele Philips-opnamen, die wereldwijd verkocht werden, een internationale reputatie, en in 1928 dirigeerde Igor Stravinsky bij het orkest verschillende van zijn eigen werken. Het orkest is veelvuldig te horen op belangrijke podia in binnen- en buitenland. Als sterke punten van dit orkest beschouwen velen de 'fluwelen' strijkersklank en het feit dat de aanvoerders van de diverse orkestgroepen nationaal en internationaal ook als solist van zich laten horen. Sinds het vorige seizoen is Jun Märkl chefdirigent van het Residentie Orkest. Richard Egarr is vaste gast-dirigent en Chloe Rooke is 'emerging artist'.

Yutaka Sado dirigent

Yutaka Sado is een van de belangrijkste Japanse dirigenten van onze tijd. Van 2015 tot 2025 was hij chef-dirigent van het Tonkünstler-Orchester in Oostenrijk en sinds 2023 is hij chefdirigent van het New Japan Philharmonic Orchestra, dat werd opgericht door Seiji Ozawa. Sado was assistent-dirigent van Ozawa en van Leonard Bernstein. Hij won prestigieuze dirigentenprijzen, zoals de Grand Prix van het 39e 'Concours international de jeunes chefs d'orchestre' in Besançon (Frankrijk) in 1989 en de Grand Prix van de Leonard Bernstein Competition in 1995. Zijn nauwe banden met zijn mentor Bernstein

leidden tot zijn benoeming als 'Conductor in Residence' bij het Pacific Music Festival in Sapporo, dat door Bernstein was opgericht. Sado was artistiek directeur van het Hyogo Performing Arts Center (PAC) en chefdirigent van het PAC Orchestra sinds 2005. Hij was gastdirigent bij gerenommeerde Europese orkesten waaronder de Berliner Philharmoniker, verschillende Duitse radio-orkesten, Mahler Chamber Orchestra, Gewandhaus Orchester, Staatskapelle Dresden, Gürzenich Orchester, Residentie Orkest, Orchestre de la Suisse-Romande, London Symphony en London Philharmonic Orchestra, BBC Philharmonic, Orchestre de Paris, Orchestre Philharmonique de Radio France en het Orchestre National de France. Hij dirigeerde op meer dan 50 cd- en dvd-opnamen.

Paul Huang viool

Violist Paul Huang, winnaar van de prestigieuze Avery Fisher Career Grant (2015) en de Lincoln Center Award for Emerging Artists (2017), wordt beschouwd als een van de uitzonderlijke viooltalenten van zijn generatie. The Washington Post prees zijn 'grote, rijke klank, feilloze intonatie en een techniek die zelfs de meest veeleisende passages zo natuurlijk laat klinken als ademen' en bestempelde hem na zijn recitaldebuut in het Kennedy Center als 'een musicus die alles in huis heeft voor een grootse carrière'.

Huang staat bekend om zijn 'immer aantrekkelijke, gouden en resonerende klank' (The Strad). Tot zijn recente hoogtepunten behoren een veelgeprezen debuut op het Bravo!Vail Music Festival (waar hij inviel voor violiste Anne-Sophie Mutter) met het Chamber Orchestra Vienna-Berlin en concerten met onder meer het Rotterdams Philharmonisch Orkest (onder Lahav Shani), BBC Symphony Orchestra (Marie Jacquot) en de orkesten van Detroit (Leonard Slatkin), Houston (Andrés Orozco-Estrada), Hong Kong, Baltimore, Seoul (Markus Stenz) en San Francisco (Mei-Ann Chen). Zijn recitaldebuts op het Lucerne Festival in Zwitserland en het Aspen Music Festival waren grote successen. Bij het Franse label Naïve Records bracht hij in januari 2025 zijn tweede album *Mirrors* uit, dat lovend werd ontvangen: *Gramophone Magazine* sprak van 'muzikaal verhalen vertellen met virtuositeit en overtuigingskracht'. In juni 2026 verscheen zijn derde album, met de vioolconcerten van Korngold en Barber, opgenomen met het London Philharmonic Orchestra.

Volgende CONCERTEN

VRIJDAG 6 NOVEMBER 2026, 20.15 UUR
TivoliVredenburg, Utrecht

Stabat Mater van Rossini

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Edward Gardner dirigent
Ines Kaun koordirigent
Emily Pogorelc sopraan
Ekaterine Buachidze mezzosopraan
Edgardo Rocha tenor
Giorgi Manoshvili bas

BUSONI Berceuse élégiaque
STRAUSS Tod und Verklärung
ROSSINI Stabat Mater

bestel
hier

VRIJDAG 13 NOVEMBER 2026, 20.15 UUR
TivoliVredenburg, Utrecht

Nederlands Philharmonisch met **Alice Sara Ott**

Nederlands Philharmonisch
Roberto González-Monjas dirigent
Alice Sara Ott piano

BEETHOVEN Pianoconcert nr. 4
RESPIGHI Fontane di Roma; Pini di Roma

bestel
hier

COLOFON | PROGRAMMERING: Jorinke van Deelen | PRODUCTENT: Monique Meeuwis | PROGRAMMATOELICHTING: Frits de Haen
REDACTIE: Alexander Klapwijk / Pieter Peverelli | FOTOGRAFIE: Marco Borggreve, Hannes Caspar, Peter Rigaud |
ART DIRECTION: Norbert Croonenberg | PRODUCTIEBEGELEIDING: Regalis, Zeist

VRIJDAG 18 SEPTEMBER 2026

Openingsconcert: **Karina Canellakis en** **Christian Tetzlaff**

Radio Filharmonisch Orkest |
Groot Omroepkoor | Kodály |
Dvořák | Adams

VRIJDAG 25 SEPTEMBER 2026

Philzuid: Le Sacre **Du Printemps**

Philzuid | Debussy | Takemitsu |
Stravinsky

VRIJDAG 2 OKTOBER 2026

Mendelssohns Vierde en **Beethovens Tripelconcert**

Radio Filharmonisch Orkest |
Van Baerle Trio | Farrenc |
Beethoven | Mendelssohn

VRIJDAG 9 OKTOBER 2026

Klassieke Top 400

Radio Filharmonisch Orkest |
Nationaal Vrouwen Jeugdkoor |
Mozart | J.S. Bach | Wagner |
Rachmaninoff | Fauré |
Beethoven

VRIJDAG 16 OKTOBER 2026

De vier jaargetijden **van Vivaldi**

Concertgebouw Kamerorkest |
Mozart | Strauss | Vivaldi

VRIJDAG 23 OKTOBER 2026

Meesterpianisten **Thomas Beijer en** **Hannes Minnaar**

Brahms | Janáček | Stravinsky |
Ravel

VRIJDAG 30 OKTOBER 2026

Residentie Orkest met **Sjostakovitsj Tiende**

Residentie Orkest | Copland |
Barber | Sjostakovitsj

VRIJDAG 6 NOVEMBER 2026

Stabat Mater van Rossini

Radio Filharmonisch Orkest |
Groot Omroepkoor | Busoni |
Strauss | Rossini

VRIJDAG 13 NOVEMBER 2026

Nederlands **Philharmonisch met** **Alice Sara Ott**

Nederlands Philharmonisch
Beethoven | Respighi

VRIJDAG 20 NOVEMBER 2026

Noord Nederlands Orkest **met Aleksei Volodin**

Noord Nederlands Orkest |
Meredith | Rachmaninov |
Nielsen

VRIJDAG 27 NOVEMBER 2026

Radio Filharmonisch **Orkest met Thomas Beijer**

Radio Filharmonisch Orkest |
Turina | Falla | Jan-Peter de
Graaff

VRIJDAG 4 DECEMBER 2026

Karina Canellakis **dirigeert Mahler 4**

Radio Filharmonisch Orkest |
Saariaho | Berg | Mahler

VRIJDAG 11 DECEMBER 2026

Bachs Magnificat

Nederlandse Bachvereniging |
Gregoriaans | W.F. Bach | J.S.
Bach | C.Ph.E. Bach

VRIJDAG 18 DECEMBER 2026

AVROTROS Kerstconcert: **Mozarts Krönungsmesse**

Radio Filharmonisch Orkest |
Groot Omroepkoor | Wagenseil |
Tuma | Haydn | Reissiger |
Mozart

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

AVROTROS

{ omroep
muziek

avrotrosvrijdagconcert.nl